

**OGÓLNE WARUNKI
GRUPOWEGO UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE
Z UBEZPIECZENIOWYM FUNDUSZEM KAPITAŁOWYM
POGODNA PRZYSZŁOŚĆ**

Informacja wskazująca, które z postanowień ogólnych warunków grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym Pogodna Przyszłość (kod warunków: PPPP40) dotyczą podstawowych warunków umowy ubezpieczenia, stanowiąca ich integralną część.

Lp.	Rodzaj informacji	Numer zapisu
1.	Przesłanki wypłaty świadczeń lub wartości wykupu ubezpieczenia:	§ 2 ust. 1 i ust. 2, § 4, § 5, § 17, § 29, § 30, § 33 OWU.
2.	Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty świadczenia lub jego obniżenia:	§ 2 ust. 1 i ust. 2, § 26, § 27, § 28, § 31 OWU.
3.	Koszty oraz inne obciążenia potrącane ze składek ubezpieczeniowych, z aktywów ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych lub poprzez umorzenie jednostek uczestnictwa ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych:	§ 15 ust. 1 pkt 2, § 15 ust. 2, § 20, § 23 OWU.

OGÓLNE WARUNKI GRUPOWEGO UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE Z UBEZPIECZENIOWYM FUNDUSZEM KAPITAŁOWYM POGODNA PRZYSZŁOŚĆ

Kod warunków: PPPP40

Integralną częścią niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia jest załącznik zawierający informacje, które z postanowień dotyczą podstawowych warunków umowy.

POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1

Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia stosuje się do umowy grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym POGODNA PRZYSZŁOŚĆ, będącej formą pracowniczego programu emerytalnego.

§ 2

1. Użyte w ogólnych warunkach ubezpieczenia określenia oznaczają:

- 1) **akty terroru** – działania indywidualne lub grupowe, skierowane przeciwko ludności lub mieniu, w celu wprowadzenia chaosu, zastraszania ludności, dezorganizacji życia publicznego, transportu publicznego, zakładów usługowych lub wytwórczych – dla osiągnięcia skutków ekonomicznych, politycznych lub społecznych;
- 2) **dzień operacyjny** – dzień roboczy, w którym dyspozycja dotycząca umowy została doręczona bezpośrednio do jednostki obsługującej ubezpieczenie, a w przypadku złożenia dyspozycji za pośrednictwem PZU Życie SA – następnym dzień roboczy po dniu doręczenia dyspozycji do PZU Życie SA;
- 3) **dzień wyceny** – dzień, w którym ustalana jest wartość funduszu; dniem tym jest każdy dzień, który jest dniem roboczym w Rzeczypospolitej Polskiej oraz, w którym odbywają się regularne sesje na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie;
- 4) **działania wojenne** – działania sił zbrojnych mające na celu rozbicie sił zbrojnych przeciwnika na lądzie, w powietrzu lub na morzu;
- 5) **fundusz** – ubezpieczeniowy fundusz kapitałowy stanowiący wydzieloną rachunkowo oraz odrębnie inwestowaną część aktywów PZU Życie SA tworzoną ze składek, zarządzaną według strategii inwestycyjnej określonej w regulaminie;
- 6) **fundusz inwestycyjny** – fundusz inwestycyjny działający na podstawie ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. z 2014, poz. 157);
- 7) **jednostka obsługująca ubezpieczenie** – podmiot prowadzący na zlecenie PZU Życie SA centralną obsługę grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym POGODNA PRZYSZŁOŚĆ; nazwa jednostki obsługującej ubezpieczenie jest wskazana w deklaracji przystąpienia;
- 8) **masowe rozruchy społeczne** – zorganizowane lub niezorganizowane wystąpienie grupy społecznej, zwykle połączone z aktami przemocy fizycznej, wywołane poczuciem niezadowolenia z istniejącej sytuacji politycznej, ekonomicznej lub społecznej, skierowane przeciw strukturom sprawującym władzę na mocy obowiązującego prawa;
- 9) **nieszczęśliwy wypadek** – gwałtowne zdarzenie, które jednocześnie spełnia wszystkie poniższe kryteria:
  - a) jest niezależne od woli i stanu zdrowia ubezpieczonego,
  - b) jest wywołane przyczyną zewnętrzną,
  - c) nastąpiło w okresie odpowiedzialności,
  - d) było wyłączną oraz bezpośrednią przyczyną zdarzenia objętego odpowiedzialnością PZU Życie SA;
- 10) **odpowiedzialność PZU Życie SA** – odpowiedzialność PZU Życie SA dotycząca wypłaty świadczenia z tytułu śmierci ubezpieczonego;
- 11) **okres odpowiedzialności PZU Życie SA** – czas trwania odpowiedzialności PZU Życie SA w stosunku do ubezpieczonego z tytułu ubezpieczenia na życie wyznaczony przez daty początku i końca odpowiedzialności;
- 12) **pracownik** – osobę zatrudnioną u ubezpieczającego w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy, na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania, spółdzielczej umowy o pracę oraz osobę zatrudnioną na podstawie umowy zawartej w wyniku powołania lub wyboru do organu reprezentującego osoby prawnej oraz członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub spółdzielni kółek rolniczych lub inną wskazaną w ustawie o ppe;
- 13) **program** – pracowniczy program emerytalny wpisany do rejestru pracowniczych programów emerytalnych utworzony na podstawie umowy;
- 14) **podział składki** – procentowy podział składki między fundusze, wskazany przez ubezpieczonego w przypadku wyboru indywidualnego programu inwestowania;
- 15) **przeniesienie środków** – przeniesienie pomiędzy funduszami części lub całości środków zgromadzonych na rachunku podstawowym i rachunku dodatkowym polegających na umorzeniu, w ramach danego rachunku, udziałów jednostkowych w jednym funduszu i nabyciu udziałów jednostkowych w innym funduszu; ubezpieczony nie może dokonać przeniesienia środków między rachunkami podstawowym i dodatkowym;
- 16) **PZU Życie SA** – Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie Spółka Akcyjna;
- 17) **rachunek udziałów** – indywidualny rachunek udziałów, na którym prowadzona jest ewidencja udziałów jednostkowych; w ramach rachunku ubezpieczenia ewidencja udziałów jednostkowych może być prowadzona na rachunku podstawowym oraz na rachunku dodatkowym:
  - a) **rachunek podstawowy** – prowadzona dla ubezpieczonego ewidencja udziałów jednostkowych pochodzących ze składki podstawowej lub wypłaty transferowej z innego programu;
  - b) **rachunek dodatkowy** – prowadzona dla ubezpieczonego ewidencja udziałów jednostkowych pochodzących ze składki dodatkowej lub wypłaty transferowej z indywidualnego konta emerytalnego ubezpieczonego;
- 18) **regulamin** – regulamin funduszy POGODNA PRZYSZŁOŚĆ, stanowiący załącznik do niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia;
- 19) **rocznica polisy** – każdą kolejną rocznicę daty zawarcia umowy przypadającej w dniu wpisu programu do rejestru pracowniczych programów emerytalnych;
- 20) **składka** – składkę podstawową lub składkę dodatkową;
- 21) **składka dodatkowa** – kwotę zadeklarowaną przez ubezpieczonego w deklaracji przystąpienia, opłacaną przez ubezpieczonego, przekazywaną przez ubezpieczającego, ewidencjonowaną na rachunku dodatkowym;

- 22) **składka podstawowa** – kwotę wskazaną w deklaracji przystąpienia, opłacaną i przekazywaną przez ubezpieczającego, ewidencjonowaną na rachunku podstawowym;
- 23) **suma ubezpieczenia** – kwotę wypłacaną w razie śmierci ubezpieczonego, z tytułu udzielanej ochrony ubezpieczeniowej, w okresie odpowiedzialności PZU Życie SA;
- 24) **trwały nośnik** – materiał lub narzędzie umożliwiające konsumentowi lub przedsiębiorcy przechowywanie informacji kierowanych osobiście do niego, w sposób umożliwiającą dostęp do informacji w przyszłości przez czas odpowiedni do celów, jakim te informacje służą, i które pozwalają na odwołanie przechowywanych informacji w niezmienionej postaci;
- 25) **ubezpieczający** – podmiot będący pracodawcą lub reprezentacją pracodawców w przypadku zawarcia międzyzakładowej umowy, który zawarł umowę z PZU Życie SA;
- 26) **ubezpieczony** – pracownika, który przystąpił do ubezpieczenia;
- 27) **udziały jednostkowe** – jednostki, na które został podzielony fundusz, służące do ustalenia wartości rachunku udziałów oraz udziału ubezpieczonego w danym funduszu;
- 28) **umowa** – umowę ubezpieczenia zawieraną na piśmie na podstawie ogólnych warunków ubezpieczenia;
- 29) **umowa emerytalna** – umowę zakładową lub, o ile taką umowę zawarto, umowę międzyzakładową;
- 30) **uposażony** – podmiot wskazany przez ubezpieczonego jako uprawniony do otrzymania świadczenia w razie śmierci ubezpieczonego;
- 31) **ustawa o ppe** – ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych (Dz.U z 2014, poz. 710);
- 32) **wartość funduszu** – łączną wartość aktywów danego funduszu, wyliczoną zgodnie z zasadami określonymi w regulaminie;
- 33) **wartość rachunku udziałów** – łączną wartość rachunku podstawowego i rachunku dodatkowego;
  - a) **wartość rachunku podstawowego** – łączną wartość udziałów jednostkowych zaewidencjonowanych na rachunku podstawowym, wyliczaną jako suma iloczynów liczby udziałów jednostkowych każdego z funduszy oraz wartości tych udziałów jednostkowych w dniu wyceny;
  - b) **wartość rachunku dodatkowego** – łączną wartość udziałów jednostkowych zaewidencjonowanych na rachunku dodatkowym, wyliczaną jako suma iloczynów liczby udziałów jednostkowych każdego z funduszy oraz wartości tych udziałów jednostkowych w dniu wyceny;
- 34) **wartość udziału jednostkowego** – wartość danego funduszu podzieloną przez liczbę udziałów jednostkowych zgromadzonych w danym funduszu w dniu wyceny;
- 35) **wypłata** – wypłatę środków finansowych stanowiących wartość rachunku udziałów na warunkach określonych w ustawie o ppe;
- 36) **wypłata transferowa** – przekazanie środków na warunkach określonych w ustawie o ppe:
  - a) do innego programu;
  - b) na indywidualne konto emerytalne ubezpieczonego albo osoby uprawnionej; lub
  - c) z indywidualnego konta emerytalnego ubezpieczonego albo osoby uprawnionej do programu w przypadkach i na warunkach, o których mowa w przepisach o indywidualnych kontach emerytalnych (ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o indywidualnych kontach emerytalnych oraz indywidualnych kontach zabezpieczenia emerytalnego (Dz.U. z 2014 r. poz. 1147);
- 37) **zwrot** – wycofanie środków zgromadzonych w ramach programu w przypadku jego likwidacji, jeżeli nie zachodzą przesłanki do wypłaty bądź wypłaty transferowej, zrealizowane na warunkach określonych w ustawie o ppe.

2. Określenia nie zdefiniowane w niniejszych ogólnych warunkach ubezpieczenia mają znaczenie określone w ustawie o ppe.

3. W zasadach ustalania świadczeń należnych z tytułu umowy nie ma zastosowania stopa techniczna.

PRZEDMIOT I ZAKRES UBEZPIECZENIA ORAZ ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU UMOWY

§ 3

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest życie ubezpieczonego.
2. Ubezpieczenie prowadzone jest z funduszem, w ramach którego gromadzone i inwestowane są składki na zasadach określonych w ogólnych warunkach ubezpieczenia.

§ 4

1. Zakres ubezpieczenia obejmuje następujące zdarzenia:
  - 1) zaistnienie okoliczności umożliwiających dokonanie wypłaty;
  - 2) śmierć ubezpieczonego w okresie odpowiedzialności PZU Życie SA.
2. Zakres ubezpieczenia może zostać rozszerzony o umowy dodatkowe, o ile zostaną zawarte na podstawie poszczególnych ogólnych warunków grupowych ubezpieczeń dodatkowych.

§ 5

1. PZU Życie SA z tytułu umowy dokonuje wypłaty wyłącznie w poniższych okolicznościach:
  - 1) na wniosek ubezpieczonego po osiągnięciu przez niego wieku 60 lat;
  - 2) na wniosek ubezpieczonego po przedstawieniu przez niego decyzji o przyznaniu prawa do emerytury i po ukończeniu 55. roku życia;
  - 3) w przypadku niewystąpienia ubezpieczonego z żądaniem wypłaty środków przed ukończeniem przez niego 70 lat – po osiągnięciu tego wieku, chyba że ubezpieczony jest pracownikiem ubezpieczającego; w tym przypadku wypłata następuje po ustaniu stosunku pracy;
  - 4) na wniosek osoby uprawnionej w przypadku śmierci ubezpieczonego.
2. W przypadku śmierci ubezpieczonego w okresie odpowiedzialności PZU Życie SA z tytułu ubezpieczenia na życie, PZU Życie SA dokonuje wypłaty oraz wypłaca sumę ubezpieczenia.
3. PZU Życie SA z tytułu umowy dokonuje:
  - 1) wypłaty transferowej;
  - 2) zwrotu.

ZAWARCIE UMOWY I PRZYSTĘPOWANIE DO UBEZPIECZENIA

§ 6

1. Podmiot, który zamierza zawrzeć umowę ubezpieczenia składa do PZU Życie SA kopię umowy emerytalnej oraz wykaz stanu zatrudnienia.
2. Przed zawarciem umowy PZU Życie SA doręcza podmiotowi, który zamierza zawrzeć umowę, ogólne warunki ubezpieczenia wraz z załącznikami oraz odpowiednie formularze a także formularz z informacjami, o których mowa w art. 17 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, stanowiący integralną część ogólnych warunków ubezpieczenia. Przed odebraniem oświadczenia, o którym mowa w § 26 ust. 2 PZU Życie SA doręcza ogólne warunki ubezpieczenia oraz odpowiednie formularze również osobie, która ma zostać ubezpieczonym.

§ 7

1. Na podstawie danych zawartych w wykazie stanu zatrudnienia PZU Życie SA przeprowadza ocenę ryzyka.
2. Po spełnieniu wymogów, o których mowa w § 6 oraz § 9 ust. 1-3, PZU Życie SA nie może żadnej osobie odmówić przystąpienia do ubezpieczenia.

§ 8

Umowa emerytalna oraz umowa ubezpieczenia jako forma pracowniczego programu emerytalnego stają się skuteczne z dniem rejestracji pracowniczego programu emerytalnego przez Komisję Nadzoru Finansowego.

§ 9

1. Do ubezpieczenia może przystąpić pracownik, który spełnia wymogi określone w umowie emerytalnej.
2. Do ubezpieczenia nie może przystąpić pracownik, który ukończył 70. rok życia.
3. Pracownik wyrażający wolę uczestnictwa w pracowniczym programie emerytalnym składa ubezpieczającemu deklarację, w której oświadcza, że chce skorzystać z zastrzeżenia na jego rzecz ochrony ubezpieczeniowej na warunkach określonych w umowie, w tym na wysokość sumy ubezpieczenia.

CZAS TRWANIA UMOWY

§ 10

Umowa zawierana jest pomiędzy PZU Życie SA a ubezpieczającym na czas nieokreślony.

ODSTĄPIENIE OD UMOWY

§ 11

1. Ubezpieczający bez podawania przyczyny ma prawo odstąpienia od umowy w terminie 30 dni, a w przypadku gdy jest przedsiębiorcą, w terminie 7 dni od zawarcia umowy. Oświadczenie o odstąpieniu powinno być złożone na piśmie.
2. Za datę odstąpienia przyjmuje się dzień, w którym PZU Życie SA otrzymał oświadczenie o odstąpieniu.
3. W związku z odstąpieniem od umowy, PZU Życie SA zwróci ubezpieczającemu wpłacone środki w wysokości wartości rachunku udziałów ustalonej według wartości udziału jednostkowego z 4 dnia wyceny od dnia operacyjnego, o którym mowa w ust. 2, powiększonej o pobrane koszty zakładu ubezpieczeń i koszty udzielania ochrony ubezpieczeniowej za jej niewykorzystany okres.
4. Kwota, o której mowa w ust. 3, zostanie zwrócona, przy braku odrębnej dyspozycji, na rachunek bankowy lub adres korespondencyjny ubezpieczającego w terminie do 9 dni roboczych od daty otrzymania oświadczenia o odstąpieniu od umowy.

WYPOWIEDZENIE UMOWY

§ 12

1. W przypadkach określonych w umowie emerytalnej oraz w umowie ubezpieczenia, umowa może zostać wypowiedziana przez ubezpieczającego na piśmie, bez podawania przyczyny, z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia. Okres wypowiedzenia rozpoczyna się pierwszego dnia miesiąca następującego bezpośrednio po miesiącu, w którym PZU Życie SA otrzymał oświadczenie o wypowiedzeniu, z zastrzeżeniem ust. 2. Za dzień złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu uznaje się dzień operacyjny.
2. W przypadku zmiany umowy emerytalnej w celu zmiany podmiotu zarządzającego lub formy programu okres wypowiedzenia umowy ubezpieczenia kończy się z dniem zarejestrowania przez Komisję Nadzoru Finansowego zmiany umowy emerytalnej.
3. W przypadku wypowiedzenia zastosowanie mają odpowiednie przepisy ustawy o ppe.

PRAWA I OBOWIĄZKI STRON

§ 13

Ubezpieczający jest obowiązany:

- 1) przechowywać deklaracje złożone przez ubezpieczonych, a zwracane przez PZU Życie SA po przystąpieniu ubezpieczonych, zgodnie z wymogami obowiązujących przepisów prawa, w szczególności w zakresie ochrony danych osobowych i tajemnicy ubezpieczeniowej;
- 2) przekazywać ubezpieczonym, na piśmie lub za zgodą ubezpieczonego na innym trwałym nośniku, informacje dotyczące zmiany warunków umowy lub zmiany prawa właściwego dla umowy, przed wyrażeniem przez ubezpieczającego zgody na dokonanie takich zmian, z określeniem wpływu tych zmian na wartość świadczeń przysługujących z tytułu umowy;
- 3) zgłaszać PZU Życie SA zmiany wszelkich danych osobowych i teleadresowych własnych oraz ubezpieczonych i uposażonych, chyba że zmiany danych ubezpieczonych lub uposażonych zostały zgłoszone PZU Życie SA przez ubezpieczonego;
- 4) terminowo przekazywać do PZU Życie SA składki;
- 5) przekazywać PZU Życie SA, jednocześnie z przekazaniem składki, odpowiednie wykazy ubezpieczonych;
- 6) wyznaczyć osobę upoważnioną do wykonywania umowy przez ubezpieczającego oraz poinformować ubezpieczonych i PZU Życie SA o wyznaczeniu oraz każdej zmianie takiej osoby;
- 7) przekazywać inne dokumenty niezbędne do prawidłowej realizacji umowy – na życzenie PZU Życie SA.

§ 14

1. Ubezpieczony ma prawo:
  - 1) wyznaczać, dowolnie zmieniać i odwoływać uposażonych w trakcie trwania umowy;
  - 2) określać i zmieniać wysokość zadeklarowanej składki dodatkowej w zakresie określonym w umowie;
  - 3) określić i zmieniać podział składki między funduszami;
  - 4) przenosić środki między funduszami.
  - 5) żądać aby PZU Życie SA udzielił informacji o postanowieniach zawartej umowy oraz ogólnych warunków ubezpieczenia w zakresie, w jakim dotyczą praw i obowiązków ubezpieczonego, w szczególności:
    - a) informacji o sposobie obliczania i opłacania składki ubezpieczeniowej;
    - b) adekwatnej i kompletnej informacji dotyczącej rodzajów ryzyka objętych umową ubezpieczenia, warunków ochrony ubezpieczeniowej i wyłączeń z jej zakresu, zasad dotyczących finansowania ochrony ubezpieczeniowej oraz możliwych przyczyn odmowy wypłaty świadczenia;
  - 6) żądać dostarczenia postanowień umownych w zakresie stanowiącym o jego prawach i obowiązkach;
  - 7) żądać informacji o postanowieniach umownych pomiędzy PZU Życie SA a podmiotem uczestniczącym w procesie dystrybucji, w zakresie, w jakim dotyczą one jego praw i obowiązków, w tym o sposobie pobierania składki i dochodzenia wypłaty świadczenia;
  - 8) żądać, by PZU Życie SA dostarczył informacji dotyczącej zmiany warunków umowy lub zmiany prawa właściwego dla umowy, przed wyrażeniem przez ubezpieczającego zgody na dokonanie takich zmian, z określeniem wpływu tych zmian na wartość świadczeń przysługujących z tytułu umowy;
  - 9) w każdej chwili bez podawania przyczyny zrezygnować z ubezpieczenia, składając ubezpieczającemu pisemne oświadczenie o rezygnacji. Rezygnacja z ubezpieczenia następuje w dniu operacyjnym, skutkuje końcem odpowiedzialności określonym w § 27 ust. 1 pkt 9, z zastrzeżeniem § 27 ust. 2.

- 10) żądać by PZU Życie SA wypełniał prawidłowo i terminowo obowiązki wynikające z § 15 ust. 3 oraz z obowiązujących przepisów prawa, w szczególności kodeksu cywilnego i ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.
2. Uprawnienia, o których mowa w ust. 1 pkt 5-7 przysługują również przed przystąpieniem do ubezpieczenia, o ile zgodnie z postanowieniami umowy ubezpieczenia, składka będzie pochodzić w całości lub w części ze środków finansowych ubezpieczonego.
3. Ubezpieczony jest obowiązany zgłaszać ubezpieczającemu lub PZU Życie SA zmiany danych osobowych i teled adresowych swoich i uposażonych zawartych w deklaracji.
- 12) udostępnić ubezpieczającemu, ubezpieczonemu, osobie występującej z roszczeniem, osobie uprawnionej do żądania spełnienia świadczenia oraz spadkobiercy ubezpieczonego, który zgłosił zawiadomienie o zdarzeniu informacje i dokumenty, które miały wpływ na ustalenie odpowiedzialności PZU Życie SA lub wysokości świadczenia; informacje i dokumenty, na żądanie ww. osób mogą być udostępniane również w postaci elektronicznej;
- 13) udzielać na wniosek ubezpieczonego informacji o postanowieniach zawartej umowy oraz ogólnych warunkach ubezpieczenia w zakresie, w jakim dotyczą one praw i obowiązków ubezpieczonego.

§ 15

1. PZU Życie SA ma prawo do:
  - 1) kontrolowania wykonywania przez ubezpieczającego obowiązków wynikających z umowy;
  - 2) pobierania w ramach umowy:
    - a) kosztów ochrony ubezpieczeniowej, z zastrzeżeniem ust. 2;
    - b) kosztów zakładu ubezpieczeń, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Maksymalna wysokość kosztów ochrony ubezpieczeniowej i kosztów zakładu ubezpieczeń określona jest w ustawie o ppe.
3. PZU Życie SA jest obowiązany:
  - 1) prawidłowo i terminowo wykonywać zobowiązania przewidziane umową;
  - 2) przekazywać ubezpieczającemu, na piśmie albo za zgodą ubezpieczającego na innym trwałym nośniku lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej informacje dotyczące zmian warunków umowy lub zmiany prawa właściwego dla umowy, przed wyrażeniem przez strony zgody na dokonanie takich zmian, z określeniem wpływu tych zmian na wartość świadczeń przysługujących z tytułu umowy;
  - 3) przekazywać na żądanie ubezpieczonego informację, o których mowa w pkt. 2.
  - 4) przekazywać ubezpieczającemu wykaz aktualnie dostępnych funduszy oraz informować o zmianach w tym zakresie;
  - 5) co najmniej raz w roku przekazywać ubezpieczonemu na piśmie lub jeżeli ubezpieczony wyrazi na to zgodę, na innym trwałym nośniku lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej, oraz każdorazowo na żądanie ubezpieczonego, informację o wysokości świadczeń przysługujących z tytułu umowy, w tym o sumie ubezpieczenia, wartości rachunku udziałów;
  - 6) ogłaszać, niezwłocznie po ustaleniu, wartości udziałów jednostkowych funduszy, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa;
  - 7) sporządzać i publikować roczne i półroczne sprawozdania funduszy, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa;
  - 8) informować ubezpieczającego lub ubezpieczonego o zajściu zdarzeń objętych odpowiedzialnością PZU Życie SA, jeżeli zdarzenie zostało zgłoszone do PZU Życie SA, a osoby te nie są osobami występującymi z tym zgłoszeniem;
  - 9) informować osobę występującą z roszczeniem, pisemnie lub w inny sposób, na który osoba ta wyraziła zgodę, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia zobowiązania, jeżeli jest to niezbędne do prowadzenia dalszego postępowania;
  - 10) informować pisemnie osobę zgłaszającą roszczenie oraz ubezpieczonego, jeśli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie o przyczynach niemożności zaspokojenia roszczenia w całości lub części w przewidzianym terminie oraz wypłacić bezsporną część świadczenia;
  - 11) informować pisemnie osobę zgłaszającą roszczenie oraz ubezpieczonego, jeśli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie, że świadczenie nie przysługuje w całości lub części, wskazując na okoliczności i podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową odmowę wypłaty świadczenia, z pouczeniem o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej;

ZMIANA UMOWY

§ 16

1. Wszelkie zmiany umowy wymagają zgody obu stron umowy. Z zastrzeżeniem przepisów ustawy o ppe w porozumieniu z ubezpieczającym do umowy mogą być wprowadzone postanowienia dodatkowe lub odmienne od ustalonych w ogólnych warunkach ubezpieczenia.
2. Wszelkie zmiany w umowie, w szczególności dotyczące zasad określenia sumy ubezpieczenia, wysokości składki podstawowej, części składki podstawowej przekazywanej na pokrycie kosztów ochrony ubezpieczeniowej, minimalnej wysokości składki dodatkowej, kosztów zakładu ubezpieczeń, są dokonywane w drodze negocjacji i potwierdzane w formie pisemnej wraz ze zmianą umowy emerytalnej, z zastrzeżeniem § 17 ust. 5.

SUMA UBEZPIECZENIA

§ 17

1. Suma ubezpieczenia jest określana dla każdego ubezpieczonego jako iloczyn kosztów ochrony ubezpieczeniowej i wskaźnika L.
2. Wysokość wskaźnika L jest jednakowa dla wszystkich ubezpieczonych w ramach programu i zależy od:
  - 1) zakresu ubezpieczenia,
  - 2) struktury wiekowej i płciowej ubezpieczonych.
3. Wysokość wskaźnika L jest wyznaczana jako średnia wartość mnożników zgodnie z tabelą mnożników, która stanowi załącznik do umowy.
4. Średnia wartość mnożników (wysokość wskaźnika L) jest ustalona jako iloraz:
  - 1) sumy mnożników i
  - 2) liczby ubezpieczonych w ramach programu.
5. Wysokość wskaźnika L jest stała w danym roku trwania umowy i może ulegać zmianie w każdej rocznicę polisy. PZU Życie SA informuje ubezpieczającego o wysokości wskaźnika obowiązującego w kolejnym roku trwania umowy nie później niż 2 miesiące przed rocznicą polisy. Wysokość wskaźnika L, która obowiązuje od rocznicy polisy, ustalana jest na podstawie aktualnych danych: zakresu ubezpieczenia i struktury wiekowej i płciowej ubezpieczonych.

SKŁADKA I KOSZTY

§ 18

1. Składkę podstawową przekazuje ubezpieczający w wysokości określonej w umowie.
2. Składka podstawowa określona jest:
  - 1) procentowo od wynagrodzenia ubezpieczonego; albo
  - 2) w jednakowej kwocie dla wszystkich ubezpieczonych; albo
  - 3) procentowo od wynagrodzenia ubezpieczonego, z określeniem maksymalnej kwotowej wysokości tej składki.
3. Składka podstawowa nie może być wyższa niż 7% wynagrodzenia danego ubezpieczonego; wysokość składki podstawowej

jest ustalana od wynagrodzenia w jednakowym procencie dla wszystkich ubezpieczonych.

4. Składkę uważa się za przekazaną z chwilą uznania rachunku bankowego wskazanego przez PZU Życie SA.
5. Ubezpieczający ma prawo zawiesić przekazywanie składki podstawowej lub czasowo ograniczyć jej wysokość zgodnie z ustawą o ppe i na zasadach określonych w umowie.
6. PZU Życie SA w przypadku braku wpłaty składki wzywa ubezpieczającego do zapłaty składki wskazując skutki niedokonania wpłaty, o których mowa w § 27 ust. 1.

§ 19

1. Ubezpieczony może zadeklarować składkę dodatkową z wynagrodzenia otrzymywanego od ubezpieczającego.
2. Składka dodatkowa określona jest kwotowo, a jej minimalna wysokość określona jest w umowie.
3. Maksymalna wysokość składki dodatkowej określona jest w umowie. Każda wpłata składki dodatkowej, po przekroczeniu rocznego limitu wpłat jest zwracana na rachunek bankowy ubezpieczającego.
4. Składka dodatkowa przekazywana jest łącznie ze składką podstawową, z zastrzeżeniem § 18 ust. 5.

§ 20

1. Wysokość kosztów określona jest w umowie oraz umowie emerytalnej.
2. Z tytułu umowy pobierane są ze składki podstawowej koszty ochrony ubezpieczeniowej, z zastrzeżeniem § 27 ust. 1 oraz koszty zakładu ubezpieczeń; koszty te pobierane są w 3. dniu wyceny następującym po dniu operacyjnym, w którym ubezpieczający przekazał łącznie składkę podstawową, składkę dodatkową oraz wykaz osób za które przekazano ww. składki, z zastrzeżeniem § 22.
3. Podział kosztów ochrony ubezpieczeniowej na poszczególne świadczenia wynikające z umowy podstawowej i umów dodatkowych jest określony w umowie i stały w danym roku trwania umowy. PZU Życie SA informuje ubezpieczającego o podziale kosztów ochrony ubezpieczeniowej obowiązującym w danym roku trwania umowy nie później niż 2 miesiące przed rocznicą polisy.
4. PZU Życie SA pobiera ze składki podstawowej koszt ochrony ubezpieczeniowej za okres jednego miesiąca udzielania ochrony ubezpieczeniowej.
5. PZU Życie SA zastrzega sobie prawo do obniżenia wysokości kosztów lub zawieszania ich pobierania.

§ 21

1. Na wniosek osoby przystępującej do ubezpieczenia lub ubezpieczonego PZU Życie SA przyjmie wypłatę transferową, która zostanie zamieniona w całości na udziały jednostkowe na odpowiednim rachunku udziałów.
2. Wpłata transferowa zamieniana jest na udziały jednostkowe na odpowiednim rachunku udziałów według wartości udziału jednostkowego z 3 dnia wyceny przypadającego po dniu operacyjnym, w którym łącznie zostały spełnione warunki:
  - 1) na konto bankowe wpłynęła kwota wypłaty transferowej,
  - 2) do jednostki obsługującej ubezpieczenie została złożona informacja w zakresie wypłaty transferowej z poprzedniego pracowniczego programu emerytalnego lub instytucji finansowej, która prowadziła indywidualne konto emerytalne ubezpieczonego.

§ 22

1. Jeżeli dokumentacja dotycząca przekazywanych składek jest niezgodna z wymogami PZU Życie SA, kwota przekazana przez ubezpieczającego jako składka jest przechowywana na rachunku bankowym PZU Życie SA.
2. W ciągu 7 dni od przekazania składki PZU Życie SA przekaże ubezpieczającemu informację o rodzaju niezgodności z wymogami PZU Życie SA.

3. Po wyjaśnieniu wątpliwości kwoty składek w nominalnej wysokości są zamieniane na udziały jednostkowe, po uprzednim pobraniu kosztów, na odpowiednich rachunkach udziałów według wartości udziału jednostkowego z 3 dnia wyceny przypadającego po dniu wyjaśnienia niezgodności.

§ 23

1. Ze składki podstawowej PZU Życie SA pobiera koszty ochrony ubezpieczeniowej oraz koszty zakładu ubezpieczeń, a pozostałą część składki zamienia na udziały jednostkowe.
2. Składka dodatkowa zamieniana jest w całości na udziały jednostkowe.
3. Pierwsza składka podstawowa i pierwsza składka dodatkowa przekazana razem z pierwszą składką podstawową zamieniana jest na udziały jednostkowe według wartości udziału jednostkowego z dnia wyceny będącego początkiem odpowiedzialności PZU Życie SA w stosunku do ubezpieczonego.
4. Kolejne składki są zamieniane na udziały jednostkowe według wartości udziału jednostkowego z 3 dnia wyceny przypadającego po dniu operacyjnym, w którym pracodawca przekazał składkę oraz wykaz osób, za które została przekazana składka, z zastrzeżeniem § 22.

FUNDUSZE

§ 24

1. Wykaz oferowanych funduszy znajduje się w strategii inwestycyjnej, stanowiącej załącznik do regulaminu.
2. W czasie obowiązywania umowy PZU Życie SA może tworzyć nowe fundusze bądź likwidować fundusze istniejące.
3. Warunki tworzenia i likwidacji funduszy zostały określone w regulaminie.

§ 25

1. Ubezpieczony deklaruje podział składki podstawowej i dodatkowej pomiędzy fundusze zgodnie z zasadami określonymi w regulaminie.
2. Ubezpieczony ma prawo do zmiany zadeklarowanego podziału składki podstawowej i dodatkowej pomiędzy fundusze zgodnie z zasadami określonymi w regulaminie.
3. Zmiana podziału składki podstawowej i dodatkowej ma zastosowanie do wszystkich składek wpłaconych po dniu operacyjnym, jednak nie wcześniej niż od dnia rozpoczęcia odpowiedzialności.
4. Przeniesienie środków między funduszami dokonywane jest według wartości udziału jednostkowego z 3 dnia wyceny od dnia operacyjnego w którym ubezpieczony złożył dyspozycję przeniesienia środków, jednak nie wcześniej niż 3 dnia wyceny od początku odpowiedzialności.

POCZĄTEK I KONIEC ODPOWIEDZIALNOŚCI PZU ŻYCIE SA

§ 26

1. Odpowiedzialność PZU Życie SA w stosunku do ubezpieczonego rozpoczyna się w 3 dniu wyceny przypadającym po dniu operacyjnym, w którym łącznie spełniły się poniższe warunki:
  - 1) otrzymanie deklaracji przystąpienia przez jednostkę obsługującą ubezpieczenie,
  - 2) przekazanie pierwszej składki za danego ubezpieczonego,
  - 3) otrzymanie przez jednostkę obsługującą ubezpieczenie wykazu osób, za które przekazano pierwszą składkę,
  - 4) otrzymanie przez jednostkę obsługującą ubezpieczenie potwierdzenia przekazania pierwszej składki, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Odpowiedzialność PZU Życie SA w stosunku do danego ubezpieczonego rozpoczyna się nie wcześniej niż po dokonaniu wpisu programu do rejestru pracowniczych programów emerytalnych

i nie wcześniej niż następnego dnia po tym, gdy ubezpieczony ten oświadczył ubezpieczającemu, że chce skorzystać z zastrzeżenia na jego rzecz ochrony ubezpieczeniowej na warunkach określonych w umowie, w tym na wysokość sumy ubezpieczenia.

§ 27

1. Odpowiedzialność PZU Życie SA w stosunku do ubezpiezonego z tytułu ubezpieczenia na życie kończy się w dniu zaistnienia jednej z okoliczności:

- 1) śmierci ubezpiezonego;
- 2) upływu 45 dnia, licząc od ostatniego dnia okresu, za który pobrano koszty ochrony ubezpieczeniowej, w przypadku nieopłacenia przez ubezpieczającego składki podstawowej, zgodnie z ustawą o ppe i na zasadach określonych w umowie;
- 3) upływu ostatniego dnia okresu, za który pobrano koszty ochrony ubezpieczeniowej, przypadającego w miesiącu, w którym ubezpieczony ukończył 70 rok życia, chyba że ubezpieczony jest pracownikiem ubezpieczającego;
- 4) ustania stosunku pracy, w przypadku gdy ubezpieczony ukończył 70 rok życia i był pracownikiem ubezpieczającego;
- 5) upływu ostatniego dnia okresu wypowiedzenia umowy;
- 6) likwidacji bądź upadłości ubezpieczającego lub końca okresu wypowiedzenia uczestnictwa w programie lub ustania zatrudnienia danego ubezpiezonego u ubezpieczającego, z tym że nie później niż z upływem ostatniego dnia okresu, za który pobrano koszty ochrony ubezpieczeniowej;
- 7) otrzymania przez PZU Życie SA oświadczenia o odstąpieniu przez ubezpieczającego od umowy;
- 8) w dniu wyceny, w którym ustalono kwotę wypłaty jednorazowej lub pierwszej raty wypłaty ratalnej, wypłaty transferowej lub zwrotu;
- 9) rezygnacji ubezpiezonego z ubezpieczenia, z tym że nie później niż z upływem ostatniego dnia okresu, za który pobrano koszty ochrony ubezpieczeniowej.

2. Po zakończeniu odpowiedzialności PZU Życie SA w stosunku do ubezpiezonego z tytułu ubezpieczenia na życie oraz w okresie zawieszenia przekazywania składek, PZU Życie SA inwestuje środki zgromadzone na rachunku udziałów, z zastrzeżeniem ust. 1 pkt 1, 7, 8.

3. PZU Życie SA zaprzestaje prowadzenia rachunku udziałów w dniu, w którym:

- 1) dokonano wypłaty, wypłaty transferowej lub zwrotu, z zastrzeżeniem dokonania przez ubezpiezonego wypłaty w formie ratalnej; w tym przypadku PZU Życie SA zaprzestaje prowadzenia rachunków udziałów ubezpiezonego z dniem wypłaty ostatniej raty;
- 2) zwrócono środki w związku z oświadczeniem o odstąpieniu przez ubezpieczającego od umowy.

4. W przypadku przekazania składki podstawowej, po wygaśnięciu odpowiedzialności PZU Życie SA w stosunku do ubezpiezonego z tytułu ubezpieczenia na życie w sytuacjach, o których mowa w ust. 1 pkt 2, odpowiedzialność PZU Życie SA w stosunku do ubezpiezonego z tytułu ubezpieczenia na życie zostaje wznowiona na zasadach określonych w umowie.

OGRANICZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI PZU ŻYCIE SA

§ 28

PZU Życie SA nie wypłaca sumy ubezpieczenia, a dokonuje wypłaty, jeżeli śmierć ubezpiezonego nastąpiła:

- 1) w wyniku działań wojennych, czynnego udziału ubezpiezonego w aktach terroru lub masowych rozruchach społecznych;
- 2) w wyniku popełnienia przez ubezpiezonego czynu wypełniającego ustawowe znamiona umyślnego przestępstwa;
- 3) wskutek samobójstwa ubezpiezonego popełnionego w okresie pierwszych 2 lat od początku odpowiedzialności w stosunku do tego ubezpiezonego;

- 4) w wyniku wypadku komunikacyjnego, gdy ubezpieczony prowadził pojazd będąc w stanie po użyciu alkoholu, w stanie nietrzeźwości, pod wpływem narkotyków, środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii, o ile stan ten miał wpływ na zajście zdarzenia;
- 5) po zakończeniu odpowiedzialności z tytułu ubezpieczenia na życie.

UPRAWNIENI DO ŚWIADCZENIA

§ 29

1. W przypadku śmierci ubezpiezonego prawo do świadczenia przysługuje uposażonemu, z zastrzeżeniem § 30 ust. 2.
2. W przypadku, o którym mowa w § 4 ust. 1. pkt 1, prawo do świadczenia przysługuje ubezpieczonemu.

§ 30

1. W przypadku, gdy ubezpieczony wskazał kilku uposażonych, a niektórzy spośród nich zmarli przed śmiercią ubezpiezonego lub utracili prawo do świadczenia, wówczas przypadająca im część świadczenia zostanie proporcjonalnie rozdzielona pomiędzy pozostałych przy życiu uposażonych.
2. Jeżeli ubezpieczony nie wskazał uposażonego albo gdy wszyscy uposażeni zmarli przed śmiercią ubezpiezonego, albo utracili prawo do świadczenia, wówczas świadczenie przysługuje spadkobiercom ubezpiezonego na zasadach ogólnych.

§ 31

Świadczenie nie przysługuje osobie, która umyślnie przyczyniła się do śmierci ubezpiezonego.

WYKONANIE ZOBOWIĄZAŃ

§ 32

1. W zależności od wniosku o wypłatę może być dokonywana jednorazowo bądź w formie ratalnej.
2. Ubezpieczonemu przysługuje w każdej chwili prawo zamiany wypłaty ratalnej na wypłatę jednorazową.
3. PZU Życie SA dokonuje wypłaty transferowej oraz zwrotu w formie jednorazowej.

§ 33

1. Zobowiązanie w postaci:

- 1) wypłaty sumy ubezpieczenia PZU Życie SA wykonuje w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o śmierci ubezpiezonego, z zastrzeżeniem § 35,
- 2) wypłaty transferowej PZU Życie SA wykonuje w terminie nie dłuższym niż miesiąc od dnia złożenia żądania ubezpieczającemu; umorzenie udziałów jednostkowych w związku z realizacją wypłaty transferowej odbywa się według wartości udziału jednostkowego z 4 dnia wyceny przypadającego po dniu operacyjnym, w którym spełniły się warunki do dokonania wypłaty transferowej.

2. Zobowiązanie w postaci:

- 1) płatności pierwszej raty z tytułu wypłaty, jeżeli ubezpieczony zażądał wypłaty w formie ratalnej,
  - 2) wypłaty w formie jednorazowej.
- PZU Życie SA wykonuje w terminie nie dłuższym niż miesiąc od dnia złożenia żądania ubezpieczającemu lub od dnia ukończenia przez ubezpiezonego 70 lat, z zastrzeżeniem § 5 ust. 1 pkt 3, chyba, że ubezpieczony zażąda wypłaty w terminie późniejszym; umorzenie udziałów jednostkowych w związku z wypłatą w formie jednorazowej lub wypłatą pierwszej raty jeżeli ubezpieczony zażądał wypłaty w formie ratalnej odbywa się według wartości udziału jednostkowego z 4 dnia wyceny przypadającego po dniu

operacyjnym, w którym spełniły się warunki do dokonania wypłaty natomiast umorzenie udziałów jednostkowych w związku z wypłatą kolejnej raty odbywa się według wartości udziałów jednostkowych z dnia wyceny przypadającego po 30 dniach kalendarzowych od daty umorzenia udziałów jednostkowych w związku z wypłatą poprzedniej raty.

3. Zobowiązanie w postaci zwrotu PZU Życie SA wykonuje najpóźniej w terminie miesiąca od dnia, w którym do jednostki obsługującej ubezpieczenie wpłynął wniosek ubezpieczonego o dokonanie zwrotu; umorzenie udziałów jednostkowych odbywa się według wartości udziału jednostkowego z 4 dnia wyceny przypadającego po dniu operacyjnym, w którym Ubezpieczony złożył wniosek o dokonanie zwrotu.
4. PZU Życie SA dokonuje również zwrotu, jeśli ubezpieczony nie wskaze w terminie miesiąca od dnia otrzymania przez niego informacji o prawomocnym wykreśleniu programu z rejestru pracowniczych programów emerytalnych numeru rachunku, na który ma zostać dokonana wypłata transferowa w związku z wykreśleniem programu z rejestru.
5. Zwrot, o którym mowa w ust. 4 jest realizowany w terminie określonym w umowie emerytalnej jednak nie później niż w terminie trzech miesięcy od dnia otrzymania przez ubezpieczonego informacji o prawomocnym wykreśleniu programu z rejestru pracowniczych programów emerytalnych; umorzenie udziałów jednostkowych odbywa się według wartości udziału jednostkowego z dnia wyceny przypadającego na 14 dni przed upływem terminu na dokonanie zwrotu.
6. Ubezpieczający jest zobowiązany, w terminie 3 dni od dnia złożenia ubezpieczającemu przez uposażonego lub uprawnionego żądania wypłacenia środków, do przekazania PZU Życie SA żądania wypłacenia środków wraz z następującymi dokumentami:
  - 1) zgłoszeniem roszczenia,
  - 2) w przypadku śmierci ubezpieczonego dodatkowo:
    - a) aktem zgonu;
    - b) kartą zgonu albo dokumentacją medyczną stwierdzającą przyczynę śmierci, jeżeli śmierć nastąpiła w pierwszych dwóch latach od początku odpowiedzialności PZU Życie SA w stosunku do ubezpieczonego;
  - 3) innymi dokumentami niezbędnymi do stwierdzenia zasadności roszczenia lub wysokości świadczenia, wskazane przez PZU Życie SA po wypełnieniu zawiadomienia o zajściu zdarzenia.
7. W przypadku ukończenia przez ubezpieczonego 70 roku życia nie jest wymagane spełnienie przez ubezpieczonego wymogów, o których mowa w ust. 6.

§ 34

1. Ustalenie kwoty należnego świadczenia w przypadku osiągnięcia 70. roku życia następuje w najbliższym dniu wyceny przypadającym po osiągnięciu przez ubezpieczonego 70. roku życia, chyba że ubezpieczony jest pracownikiem ubezpieczającym.
2. Ustalenie wysokości sumy ubezpieczenia następuje zgodnie z § 17 ust. 1, na podstawie części składki podstawowej danego ubezpieczonego przeznaczonej na pokrycie ochrony ubezpieczeniowej otrzymanej za okres w którym nastąpiła śmierć ubezpieczonego.
3. W przypadku braku dyspozycji co do sposobu wykonania zobowiązania, PZU Życie SA realizuje należne świadczenie w wysokości ustalonej zgodnie z § 33.

§ 35

W przypadku, gdy wyjaśnienie w terminie określonym w § 33 ust. 1 pkt 1 okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności PZU Życie SA w stosunku do ubezpieczonego albo wysokości zobowiązania okazało się niemożliwe, PZU Życie SA wykonuje zobowiązanie w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, w tym że część bezsporna świadczenia zostanie wypłacona w terminie wskazanym w § 33 ust. 1 pkt 1.

§ 36

1. W przypadku, gdy PZU Życie SA w związku z wykonaniem któregokolwiek ze zobowiązań wynikających z umowy obowiązany jest zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa pobrać i odprowadzić jakiekolwiek kwoty, w tym w szczególności kwoty na poczet zobowiązań podatkowych osób uprawnionych, kwoty pobrane i odprowadzone przez PZU Życie SA pomniejszają kwoty stosownych wypłat płatnych przez PZU Życie SA na podstawie umowy.
2. Opodatkowanie zobowiązań PZU Życie SA regulują obowiązujące przepisy prawa dotyczące podatku dochodowego, w szczególności przepisy ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

§ 37

Jeżeli świadczenie nie przysługuje w całości lub w części, PZU Życie SA informuje o tym niezwłocznie na piśmie osobę występującą z roszczeniem oraz ubezpieczonego, jeśli nie jest osobą występującą z roszczeniem, wskazując na okoliczności oraz podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową odmowę wykonania zobowiązania wraz z pouczeniem o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej.

§ 38

Wartość funduszu jest jedynym czynnikiem w metodach kalkulacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, który może mieć wpływ na zmianę wysokości świadczeń PZU Życie SA.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 39

1. Powództwo o roszczenia wynikające z umowy można wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby ubezpieczającego, ubezpieczonego, uprawnionego do świadczenia, spadkobiercy ubezpieczającego, ubezpieczonego, uprawnionego do świadczenia albo przed sąd właściwy według przepisów o właściwości ogólnej.
2. Prawem właściwym w stosunkach wynikających z umowy jest prawo polskie.

§ 40

W sprawach nieuregulowanych w ogólnych warunkach ubezpieczenia mają zastosowanie przepisy ustawy o ppe, kodeksu cywilnego, ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz inne stosowne przepisy prawa.

§ 41

1. Wszystkie powiadomienia, wnioski i oświadczenia PZU Życie SA mające związek z umową wymagają dla swej skuteczności zachowania formy pisemnej lub innej formy uzgodnionej przez ubezpieczającego i PZU Życie SA i wywierają skutek prawny z chwilą doręczenia.
2. Wszystkie powiadomienia, wnioski i oświadczenia mające związek z umową kierowane do PZU Życie SA, wymagają dla swej skuteczności zachowania formy pisemnej lub innej formy uzgodnionej przez ubezpieczającego i PZU Życie SA i wywierają skutek prawny z chwilą doręczenia.
3. PZU Życie SA i ubezpieczający obowiązani są informować o każdej zmianie adresów.

§ 42

1. Ubezpieczającemu, ubezpieczonemu, uposażonemu i innemu uprawnionemu do żądania spełnienia świadczenia z umowy, będącym osobą fizyczną, przysługuje prawo złożenia reklamacji w rozumieniu ustawy o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym, tj. prawo skierowania wystąpienia do PZU Życie SA, w którym zgłasza on zastrzeżenia dotyczące usług świadczonych przez PZU Życie SA.

2. Reklamację można złożyć w każdej jednostce PZU Życie SA obsługującej klienta.
3. Reklamacja może być złożona w formie:
  - 1) pisemnej – osobiście albo przesyłką pocztową w rozumieniu ustawy Prawo pocztowe;
  - 2) ustnej – telefonicznie albo osobiście do protokołu podczas wizyty osoby, o której mowa w ust. 1, w jednostce, o której mowa w ust. 2;
  - 3) elektronicznej – wysyłając e-mail na adres reklamacje@pzu.pl lub wypełniając formularz na www.pzu.pl.
4. PZU Życie SA rozpatruje reklamację i udziela na nią odpowiedzi, bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania reklamacji, z zastrzeżeniem ust. 5.
5. W szczególnie skomplikowanych przypadkach, uniemożliwiających rozpatrzenie reklamacji i udzielenie odpowiedzi w terminie, o którym mowa w ust. 4, PZU Życie SA przekazuje osobie, która złożyła reklamację, informację, w której:
  - 1) wyjaśnia przyczynę opóźnienia;
  - 2) wskazuje okoliczności, które muszą zostać ustalone dla rozpatrzenia sprawy;
  - 3) określa przewidywany termin rozpatrzenia reklamacji i udzielenia odpowiedzi, który nie może przekroczyć 60 dni od dnia otrzymania reklamacji.
6. Odpowiedź PZU Życie SA na reklamację zostanie dostarczona osobie, która ją złożyła, w postaci papierowej lub za pomocą innego trwałego nośnika informacji w rozumieniu ustawy o usługach płatniczych lub pocztą elektroniczną wyłącznie na wniosek tej osoby.
7. Klientowi, o którym mowa w ust. 1, przysługuje prawo wniesienia do Rzecznika Finansowego wniosku dotyczącego:
  - 1) nieuwzględnienia roszczeń w trybie rozpatrywania reklamacji;
  - 2) niewykonania czynności wynikających z reklamacji rozpatrzonej zgodnie z wolą klienta w terminie określonym w odpowiedzi na tę reklamację.
8. Skargę lub zażalenie, nie będące reklamacją, o której mowa w ust. 1, składa się w formie pisemnej do każdej jednostki PZU Życie SA obsługującej klienta, na infolinię PZU Życie SA albo poprzez formularz na stronie www.pzu.pl, w sposób umożliwiający identyfikację osoby wnoszącej i przedmiotu skargi lub zażalenia.
9. Skargi i zażalenia rozpatrywane są przez jednostki organizacyjne PZU Życie SA, zgodnie z zakresem ich działania.
10. PZU Życie SA rozpatruje skargę lub zażalenie niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 30 dni od daty otrzymania, i udziela pisemnej odpowiedzi, a w przypadku niemożności ich rozpatrzenia w powyższym terminie zawiadamia pisemnie wnoszącego z podaniem przyczyny zwłoki i nowego terminu rozpatrzenia.
11. Ubezpieczającemu, ubezpieczonemu, uposażonemu i innemu uprawnionemu do żądania spełnienia z umowy, będącemu konsumentem, przysługuje prawo zwrócenia się o pomoc do Miejskich i Powiatowych Rzeczników Konsumenta.
12. PZU Życie SA podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.
13. Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej zakładu ubezpieczeń dostępne jest stronie www.pzu.pl w części dotyczącej relacji inwestorskich.
14. Podmiotem uprawnionym w rozumieniu ustawy o pozasądowym rozpatrywaniu sporów konsumenckich, właściwym dla PZU Życie SA do pozasądowego rozpatrywania sporów, jest Rzecznik Finansowy, którego adres strony internetowej jest następujący: www.rf.gov.pl.

§ 43

1. Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia zostały przyjęte uchwałą UZ/52/2015 Zarządu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń na Życie SA z dnia 20 marca 2015 roku i zmienione uchwałą UZ/231/2015 Zarządu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń na Życie SA z dnia 8 grudnia 2015 roku oraz zmienione uchwałą nr UZ/3/2017 Zarządu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń na Życie SA z dnia 5 stycznia 2017 roku.
2. Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia wchodzi w życie z dniem 10 stycznia 2017 roku.

REGULAMIN FUNDUSZY POGODNA PRZYSZŁOŚĆ

Załącznik do ogólnych warunków grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym Pogodna Przyszłość

Kod warunków: PPPP40

POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1

- Regulamin określa zasady i cele funkcjonowania funduszy oferowanych przez PZU Życie SA.
- Postanowienia regulaminu są wspólne dla wszystkich funduszy oferowanych przez PZU Życie SA w ramach grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym Pogodna Przyszłość, kod warunków PPPP40.
- Określenia, które zostały zdefiniowane w ogólnych warunkach ubezpieczenia używane są w regulaminie w takim samym znaczeniu.

FUNDUSZE

§ 2

- Cel oraz stopień ryzyka inwestycyjnego funduszy został określony odrębnie dla każdego z nich w strategii inwestycyjnej funduszy, stanowiącej załącznik do regulaminu.
- Na warunkach przewidzianych w regulaminie PZU Życie SA może zaferować nowe fundusze, likwidować istniejące fundusze, zawiesić nabywanie udziałów jednostkowych, zawiesić umarżanie udziałów jednostkowych, zawiesić wycenę funduszu.
- PZU Życie SA odpowiada za należyłą staranność w zarządzaniu funduszem w oparciu o przyjętą dla danego funduszu strategię inwestycyjną.
- PZU Życie SA nie odpowiada za ryzyko inwestycyjne związane z wybranym przez ubezpieczonego funduszem. Charakterystyka ryzyk inwestycyjnych jest opisana w § 15 oraz prospektach informacyjnych poszczególnych funduszy inwestycyjnych.
- Aktualna lista funduszy dostępnych w ramach ubezpieczenia udostępniana jest w PZU Życie SA i na stronie internetowej www.pzu.pl.
- PZU Życie SA nie pobiera opłaty za zarządzanie funduszem.

WARTOŚĆ FUNDUSZU

§ 3

- Wartość funduszy jest wyliczana w każdym dniu wyceny.
- Wartość funduszy w dniu wyceny wyliczana jest w oparciu o sumę wartości wszystkich aktywów funduszu wyznaczoną zgodnie z zasadami określonymi w przepisach o rachunkowości.
- W zakresie dozwolonym prawem PZU Życie SA zastrzega sobie prawo pomniejszania wartości danego funduszu o kwotę podatków obciążających PZU Życie SA w związku z aktywami funduszu.

UDZIAŁY JEDNOSTKOWE

§ 4

- Każdy fundusz podzielony jest na udziały jednostkowe o równej wartości zapisane na rachunku ubezpieczenia.
- Wartość udziału jednostkowego ustalana jest każdorazowo na dzień wyceny i pozostaje niezmienna od dnia wyceny do dnia poprzedzającego następny dzień wyceny włącznie.

NABYCIE UDZIAŁÓW JEDNOSTKOWYCH

§ 5

- Nabycie udziałów jednostkowych następuje w dniu wyceny, na warunkach określonych w ogólnych warunkach ubezpieczenia oraz regulaminie.
- Nabycie udziałów jednostkowych w funduszu powoduje nabycie jednostek uczestnictwa w odpowiednim funduszu inwestycyjnym określonym w strategii inwestycyjnej stanowiącej załącznik do regulaminu, po czym udziały jednostkowe są zapisywane na rachunku udziałów, odpowiednio podstawowym lub dodatkowym.
- Udziały jednostkowe nabywane są według wartości udziału jednostkowego, obliczonej na dzień wyceny.
- W celu obliczenia liczby udziałów jednostkowych danego funduszu, które będą przekazane na rachunek podstawowy lub dodatkowy:
  - oblicza się wartość składki lokowanej w danym funduszu,
  - wartość składki lokowanej w danym funduszu dzieli się przez wartość udziału jednostkowego danego funduszu obowiązującą na dzień wyceny, w którym następuje nabycie udziałów jednostkowych.

ZAWIESZENIE NABYWANIA UDZIAŁÓW JEDNOSTKOWYCH, ZAWIESZENIE UMARŻANIA UDZIAŁÓW JEDNOSTKOWYCH, ZAWIESZENIE WYCEN FUNDUSZU

§ 6

- PZU Życie SA może zawiesić nabywanie lub umarżanie udziałów jednostkowych w funduszu oraz zawiesić dokonywanie wyceny funduszu, w szczególności w związku z zawieszeniem zbywania lub odkupywania jednostek uczestnictwa przez fundusz inwestycyjny bądź zawieszeniem wyceny jednostek uczestnictwa funduszu inwestycyjnego, w którym fundusz lokuje aktywa.
- W przypadku zawieszenia nabywania udziałów jednostkowych lub zawieszenia dokonywania wyceny funduszu, o których mowa w ust. 1, nie później niż w terminie 30 dni przed datą planowanego zawieszenia, PZU Życie SA zawiadamia ubezpieczającego o:
  - nazwie funduszu, którego zawieszenie dotyczy,
  - datce zawieszenia,
  - terminie w jakim można złożyć wniosek o zmianę podziału składki w zakresie funduszu, którego zawieszenie dotyczy,
  - nazwie funduszu, na który PZU Życie SA dokona zmiany podziału składki, w części stanowiącej wartość posiadanych udziałów jednostkowych funduszu, który zawiesił nabywanie udziałów jednostkowych lub zawiesił dokonywanie wyceny funduszu. Funduszem, o którym mowa w zdaniu poprzednim będzie fundusz, którego cel inwestycyjny oraz zasady lokowania aktywów są, zgodnie z najlepszą wiedzą PZU Życie SA, najbardziej zbliżone do celu inwestycyjnego oraz zasad lokowania aktywów funduszu, którego zawieszenie dotyczy. Dodatkowo informacja o zawieszeniu funduszu zamieszczana jest na stronie internetowej PZU Życie SA.
- Jeżeli do daty zawieszenia, wskazanej w zawiadomieniu, o którym mowa w ust. 2, ubezpieczony nie zmieni podziału składki wówczas PZU Życie SA dokona podziału składki w części dotyczącej funduszu, którego zawieszenie dotyczy na fundusz wskazany w zawiadomieniu, o którym mowa w ust. 2.

4. W przypadku, gdy PZU Życie SA w związku z okolicznościami, za które nie ponosi odpowiedzialności nie zawiadamia ubezpieczającego o planowanym zawieszeniu zgodnie z ust. 2, to wówczas PZU Życie SA realizuje zmianę podziału składki w części dotyczącej funduszu, którego zawieszenie dotyczy do funduszu bezpiecznego. Jednocześnie PZU Życie SA w terminie 14 dni od dnia dokonania zmiany zawiadamia ubezpieczonego o jej dokonaniu i informuje o możliwości złożenia dyspozycji zmiany podziału składki.
5. Funduszem bezpiecznym, o którym mowa w ust. 4, jest fundusz lokujący środki w fundusz inwestycyjny, którego aktywa w największym udziale spośród wszystkich funduszy oferowanych przez PZU Życie SA w ramach umowy stanowią instrumenty rynku pieniężnego i depozyty.
6. Po wznowieniu nabywania udziałów jednostkowych lub wznowieniu wycen funduszu ustalony w ust. 3 i 4 podział składki może zostać zmieniony przez ubezpieczonego na podstawie jego dyspozycji.
7. W przypadku zawieszenia umarzania udziałów jednostkowych, o których mowa w ust. 1, nie później niż w terminie 30 dni przed datą planowanego zawieszenia, PZU Życie SA zawiadamia ubezpieczającego o:

- 1) nazwie funduszu, którego zawieszenie dotyczy,
  - 2) dacie zawieszenia.
- Dodatkowo informacja o zawieszeniu funduszu zamieszczana jest na stronie internetowej PZU Życie SA.

8. Jeżeli z przyczyn niezależnych od PZU Życie SA wskazany w ust. 7 termin na zawiadomienie ubezpieczającego nie może być dotrzymany, wówczas PZU Życie SA zawiadamia ubezpieczającego o zawieszeniu umarzania udziałów jednostkowych funduszu niezwłocznie po uzyskaniu takiej informacji.
9. W przypadkach opisanych w ust. 1, zlecenia skutkujące umorzeniem udziałów jednostkowych funduszu, którego wycena lub transakcje zostały zawieszona, będą realizowane wyłącznie na następujących zasadach:
- 1) w przypadku wypłaty albo wypłaty transferowej PZU Życie SA wypłaci część środków pieniężnych pochodzącą z funduszy, których wycena lub transakcje nie zostały zawieszona, a pozostała część zostanie wypłacona niezwłocznie po odwołaniu wyceny lub transakcji, bez dodatkowej dyspozycji ubezpieczonego;
  - 2) w przypadku pozostałych zleceń skutkujących umorzeniem udziałów jednostkowych PZU Życie SA realizuje zlecenie poprzez proporcjonalne umorzenie udziałów jednostkowych innych funduszy, których wycena lub transakcje nie uległy zawieszeniu.

PROGRAMY INWESTOWANIA

§ 7

1. Uczestnik może dokonać wyboru jednego z dwóch programów inwestowania: programu rekomendowanego lub programu indywidualnego.
2. W przypadku dokonania przez uczestnika wyboru rekomendowanego programu inwestowania podział składki na poszczególne fundusze uzależniony jest od wieku ubezpieczonego i realizowany zgodnie z poniższą tabelą.

Lp.	Wiek uczestnika	PZU Akcji Krakowiak	PZU Stabilnego Wzrostu Mazurek	PZU Papierów Dłużnych Polonez	PZU Obligacji Krótkoterminowych
1	<25 lat	90%	10%	0%	0%
2	25–27	85%	15%	0%	0%
3	28–30	80%	20%	0%	0%
4	31–33	70%	20%	10%	0%
5	34–36	60%	20%	20%	0%

Lp.	Wiek uczestnika	PZU Akcji Krakowiak	PZU Stabilnego Wzrostu Mazurek	PZU Papierów Dłużnych Polonez	PZU Obligacji Krótkoterminowych
6	37–39	50%	25%	25%	0%
7	40–42	40%	25%	25%	10%
8	43–45	30%	20%	30%	20%
9	46–48	10%	20%	30%	40%
10	49–51	5%	20%	30%	45%
11	52–54	0%	15%	35%	50%
12	55–57	0%	10%	30%	60%
13	58–60	0%	5%	30%	65%
14	61–63	0%	0%	30%	70%
15	64–65	0%	0%	25%	75%
16	65<	0%	0%	20%	80%

3. W przypadku programu rekomendowanego w każdym roku, w ostatnim dniu wyceny w miesiącu styczniu, dokonywana jest zamiana jednostek uczestnictwa funduszy zapewniająca uzyskanie procentowego podziału środków ulokowanych w poszczególnych funduszach, przewidzianego dla odpowiedniego wieku ubezpieczonego podanego w ww. tabeli.
4. W przypadku wyboru rekomendowanego programu inwestowania następuje przeniesienie środków w celu uzyskania procentowego podziału środków ulokowanych w poszczególnych funduszach w terminie określonym w ust. 3.

§ 8

1. W przypadku wyboru programu indywidualnego uczestnikowi przysługuje prawo do podziału składki pomiędzy fundusze oraz przeniesienia środków między funduszami.
2. Dyspozycja dotycząca podziału składki powinna być określona procentowo z dokładnością do 1%, przyspywać nie mniej niż 10% do wybranego funduszu oraz stanowić łącznie 100%.
3. W przypadku otrzymania:
  - 1) w deklaracji przystąpienia dyspozycji podziału pierwszej składki, która nie spełnia wymogów określonych w ust. 2, PZU Życie SA nie realizuje dyspozycji nabycia udziałów jednostkowych, o czym niezwłocznie zawiadamia ubezpieczonego i wzywa do prawidłowego określenia podziału składki.
  - 2) dyspozycji dotyczącej podziału kolejnej składki, która nie spełnia wymogów określonych w ust. 2, PZU Życie SA nie realizuje dyspozycji zmiany podziału składki, o czym niezwłocznie zawiadamia ubezpieczonego i wzywa do prawidłowego określenia podziału składki; do daty otrzymania dyspozycji podziału składki spełniającej wymogi określone w ust. 2 obowiązuje dotychczasowy podział składki.

§ 9

1. Uczestnik może dokonać zmiany podziału składki polegającej w szczególności na:
  - 1) zmianie programu inwestowania,
  - 2) zmianie procentowego podziału środków ulokowanych w poszczególnych funduszach w ramach indywidualnego programu inwestowania.
2. Zmiana podziału składki ma zastosowanie do wszystkich wpłaconych składek po dniu operacyjnym.
3. W przypadku zmiany programu inwestowania na program rekomendowany, wniosek o zmianę programu jest równoznaczny z wnioskiem o:
  - 3) przeniesienie środków zapewniającym uzyskanie procentowego podziału środków ulokowanych w poszczególnych funduszach zgodnie ze strukturą podziału określoną w § 7 ust. 2,

- zmianę podziału składki zgodnie ze strukturą podziału określoną w § 7 ust. 2.

PRZENIESIENIE ŚRODKÓW

§ 10

- W przypadku wyboru indywidualnego programu inwestowania ubezpieczony w każdym czasie może dokonać przeniesienia środków.
- Przeniesienie środków dokonywane jest według wartości udziału jednostkowego z 3. dnia wyceny po dniu operacyjnym, jednak nie wcześniej niż 3. dnia wyceny od początku odpowiedzialności.
- Liczba udziałów jednostkowych w funduszu docelowym wynika z wartości umorzonych udziałów jednostkowych w funduszu źródłowym, podzielonej przez wartość udziału jednostkowego funduszu docelowego na dzień wyceny, w którym realizowane jest przeniesienie środków.
- Dyspozycja dotycząca przeniesienia środków powinna być określona:
  - procentowo, z dokładnością do 1% lub
  - kwotowo, z dokładnością do pełnych złotych.

UMORZENIE UDZIAŁÓW JEDNOSTKOWYCH

§ 11

- Umorzenie całości lub części udziałów jednostkowych następuje w dniu wyceny w związku z wypłatą zobowiązań PZU Życie SA z tytułu śmierci ubezpieczonego, wypłaty oraz w innych przypadkach przewidzianych w ogólnych warunkach ubezpieczenia oraz regulaminie, w terminach i na warunkach w nich określonych.
- Umorzenie udziałów jednostkowych funduszu, powoduje odkupienie odpowiedniej liczby jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych.
- Udziały jednostkowe umarzone są według wartości udziału jednostkowego obliczonego na dzień wyceny, w tej samej kolejności, w jakiej zostały nabyte w danym funduszu.
- W celu obliczenia wartości umarzanych udziałów jednostkowych:
  - mnoży się liczbę udziałów jednostkowych w danym funduszu przez wartość udziału jednostkowego na dzień wyceny, w którym następuje umorzenie udziałów jednostkowych,
  - sumuje się wartości umorzonych udziałów jednostkowych w poszczególnych funduszach.

LIKwidACJA FUNDUSZU

§ 12

- PZU Życie SA przysługuje prawo likwidacji funduszu wyłącznie z ważnych przyczyn związanych z funduszem inwestycyjnym, do którego fundusz lokuje swoje aktywa, którymi są:
  - likwidacja funduszu inwestycyjnego;
  - połączenie funduszu inwestycyjnego z innym funduszem inwestycyjnym;
  - istotna zmiana polityki inwestycyjnej funduszu inwestycyjnego;
  - zawieszenie przez zarządzającego funduszem inwestycyjnym możliwości odkupywania lub nabywania jednostek uczestnictwa funduszu inwestycyjnego;
  - zmiana sytuacji prawnej zarządzającego funduszem inwestycyjnym, powodująca brak możliwości funkcjonowania funduszu;
  - rozwiązanie z inicjatywą funduszu inwestycyjnego umowy zawartej pomiędzy PZU Życie SA a zarządzającym funduszem inwestycyjnym, regulującej warunki dystrybucji funduszu inwestycyjnego;
  - okoliczności niezależne od PZU Życie SA, powodujące brak możliwości funkcjonowania funduszu.

- W przypadku likwidacji funduszu, nie później niż w terminie 30 dni przed datą planowanej likwidacji, PZU Życie SA zawiadamia ubezpieczającego o:

- nazwie likwidowanego funduszu,
- dacie likwidacji funduszu,
- terminie w jakim można złożyć wniosek o przeniesienie środków z likwidowanego funduszu oraz wniosek o zmianę podziału składki,
- nazwie funduszu, do którego PZU Życie SA zrealizuje przeniesienie środków i na który fundusz dokona zmiany podziału składki, w części stanowiącej wartość posiadanych udziałów jednostkowych likwidowanego funduszu w przypadkach opisanych w ust. 4 i ust. 5. Funduszem, o którym mowa w zdaniu poprzednim będzie fundusz, którego cel inwestycyjny oraz zasady lokowania aktywów są, zgodnie z najlepszą wiedzą ubezpieczyciela, najbardziej zbliżone do celu inwestycyjnego oraz zasad lokowania aktywów likwidowanego funduszu.

Dodatkowo informacja o likwidacji funduszu zamieszczana jest na stronie internetowej PZU Życie SA.

- W przypadku, gdy fundusz jest likwidowany w związku z likwidacją funduszu inwestycyjnego, w którym fundusz lokuje aktywa, PZU Życie SA w związku z okolicznościami, za które nie ponosi odpowiedzialności, nie zawiadamia ubezpieczającego o planowanej likwidacji funduszu zgodnie z ust. 2. PZU Życie SA dokonuje:
  - zmiany podziału składki w części dotyczącej funduszu likwidowanego na fundusz bezpieczny, o którym mowa w § 6 ust. 4 oraz
  - przeniesienia środków stanowiących wartość posiadanych udziałów jednostkowych likwidowanego funduszu do funduszu bezpiecznego, o którym mowa w § 6 ust. 4, według wartości udziału jednostkowego z dnia likwidacji funduszu.
- W tej sytuacji PZU Życie SA realizuje przeniesienie środków stanowiących wartość posiadanych udziałów jednostkowych likwidowanego funduszu do funduszu bezpiecznego, o którym mowa w § 6 ust. 4.
- Jeżeli do daty likwidacji funduszu ubezpieczony nie wskaże innego funduszu, do którego przenosi udziały jednostkowe likwidowanego funduszu wówczas PZU Życie SA realizuje przeniesienie środków do funduszu wskazanego w zawiadomieniu, o którym mowa w ust. 2 według wartości udziału jednostkowego z dnia likwidacji funduszu.
- Jeżeli do daty likwidacji funduszu ubezpieczony nie złoży wniosku o zmianę podziału składki, wówczas PZU Życie SA realizuje zmianę podziału składki w części dotyczącej funduszu likwidowanego na fundusz wskazany w zawiadomieniu, o którym mowa w ust. 2.
- W terminie 14 dni od dnia likwidacji funduszu PZU Życie SA zawiadamia ubezpieczającego o likwidacji funduszu i przeniesieniu środków i/lub dokonaniu zmiany podziału, dokonany zgodnie z ust. 4 i 5.
- Dniem likwidacji funduszu jest dzień wyceny, w którym następuje umorzenie wszystkich udziałów jednostkowych likwidowanego funduszu.
- Za realizację przeniesienia środków, o którym mowa w ust. 3 i 4 oraz podziału składki, o którym mowa w ust. 5, PZU Życie SA nie pobiera opłat.

UTWORZENIE NOWEGO FUNDUSZU

§ 13

- W przypadku utworzenia nowego funduszu PZU Życie SA poinformuje o tym ubezpieczającego poprzez zamieszczenie informacji na stronie internetowej PZU Życie SA. Informacja o utworzeniu nowego funduszu dostępna jest również w PZU Życie SA.
- Informacja o utworzeniu nowego funduszu określa zasady lokowania aktywów tego funduszu.

ZAOKRĄGLENIA

§ 14

Kwoty i wartości wymienione w niniejszym regulaminie ustala się z dokładnością do drugiego miejsca po przecinku, z tym, że liczbę udziałów jednostkowych ustala się z dokładnością do 4 miejsc po przecinku.

CHARAKTERYSTYKA RYZYK INWESTYCYJNYCH ZWIĄZANYCH Z INWESTOWANIEM W FUNDUSZE

§ 15

Inwestowanie składek w udziały jednostkowe wiąże się z następującymi najistotniejszymi rodzajami ryzyk inwestycyjnych:

- 1) ryzyko rynkowe – wiąże się ze zmianami czynników rynkowych, w tym w szczególności, koniunktury na rynku papierów wartościowych, poziomu stóp procentowych, kursów walutowych oraz cen towarów notowanych na giełdach. Zmiany wymienionych czynników mogą wpływać na obniżkę wartości udziałów jednostkowych;
- 2) ryzyko płynności – polega na braku możliwości sprzedaży lub zakupu papierów wartościowych w krótkim okresie, w znacznej ilości i bez istotnego wpływu na poziom cen rynkowych, co może negatywnie wpływać na wartość udziałów jednostkowych. Niedostateczna płynność aktywów poszczególnych funduszy może wpłynąć na wartość udziałów jednostkowych i okres zbycia jednostek funduszu;
- 3) ryzyko kredytowe – wiąże się z możliwością niewywiązania się ze zobowiązań przez kontrahentów poszczególnych funduszy, w tym emitentów dłużnych papierów wartościowych lub innych instrumentów rynku pieniężnego. Niewywiązanie się kontrahentów ze zobowiązań może powodować obniżkę wartości udziałów jednostkowych;
- 4) ryzyko rozliczeniowe – istnieje ryzyko, że pomimo zawarcia przez fundusz określonych transakcji nie nastąpi ich rozliczenie lub też rozliczenie będzie nieterminowe lub nieprawidłowe. Ryzyko takie występuje w szczególności na rynkach zagranicznych oraz na rynku międzybankowym, na którym fundusz może zawierać transakcje z terminem realizacji znacząco późniejszym od daty zawarcia transakcji. Rozliczenia transakcji na rynkach zagranicznych oraz na rynku międzybankowym są w znacznej mierze oparte na reputacji i wzajemnym zaufaniu stron w nich uczestniczących; w skrajnych przypadkach może doprowadzić to do nieterminowego lub całkowitego braku rozliczenia transakcji w okresie działania funduszu. W przypadku negatywnego zachowania się cen papierów wartościowych może to wpływać na spadek wartości udziałów jednostkowych;
- 5) ryzyko walutowe – fundusze mogą dokonywać lokat aktywów w instrumenty finansowe denominowane w walutach obcych,

w związku z czym występuje ryzyko niekorzystnego wpływu wahań kursów walutowych na wartość aktywów netto funduszy. Ocena ryzyka walutowego stanowi jedno z kryteriów podejmowania przez fundusze decyzji inwestycyjnych, mimo to jednak fundusze nie mogą zagwarantować braku wpływu wahań kursów walutowych na wartość udziałów jednostkowych;

- 6) ryzyko koncentracji aktywów funduszu lub rynków – polega na tym, że znaczna część aktywów danego funduszu może zostać ulokowana w jeden instrument finansowy lub jeden sektor rynku. W razie pogorszenia koniunktury w ramach danego typu instrumentów finansowych lub pogorszenia koniunktury w danym sektorze rynku, może wystąpić spadek wartości aktywów netto w stopniu większym niż gdyby aktywa funduszu były lokowane w instrumenty różnych typów lub w różnych sektorach rynku. Powyższe zmiany mogą wpłynąć negatywnie na oczekiwaną stopę zwrotu z inwestycji;
- 7) ryzyko likwidacji funduszu inwestycyjnego, którego jednostki uczestnictwa są przedmiotem lokat funduszu – fundusze inwestycyjne ulegają rozwiązaniu po wystąpieniu przesłanek określonych w Ustawie z 27 maja 2014 r. o funduszach inwestycyjnych lub statutach funduszy inwestycyjnych;
- 8) ryzyko inflacji – w związku z faktem, że w okresie między nabyciem a umorzeniem udziałów jednostkowych funduszu może wystąpić inflacja, może dojść do sytuacji, w której zmiana wartości udziału jednostkowego funduszu w okresie inwestycji nie skompensuje stopy inflacji;
- 9) ryzyko zawieszenia wycen funduszu spowodowane zawieszeniem wyceny jednostek uczestnictwa funduszu inwestycyjnego, w którym fundusz lokuje aktywa. Zawieszenie wycen może wynikać z zawieszenia obrotu na giełdzie, gdzie notowane są instrumenty finansowe wchodzące w skład aktywów funduszu inwestycyjnego lub z braku możliwości ustalenia wartości godziwej istotnej części aktywów danego funduszu inwestycyjnego. W takiej sytuacji Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych, które zarządza danym funduszem inwestycyjnym, może dodatkowo podjąć decyzję o zawieszeniu odkupowania lub zbywania jednostek uczestnictwa funduszu, co będzie oznaczać dla uczestników danego funduszu brak możliwości natychmiastowego zamknięcia inwestycji lub brak możliwości nabycia udziałów jednostkowych funduszu.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 16

1. W sprawach nie uregulowanych w regulaminie mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego, ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz inne stosowne przepisy prawa.
2. Regulamin wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 r. i ma zastosowanie do umów zawieranych począwszy od tej daty.

